SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 595/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť K. S., zastúpenej advokátom JUDr. Ondrejom Krempaským, Advokátska kancelária, Račianska 66, Bratislava, vo veci namietaného porušenia článku *„12, čl. 20 a čl. 39“* Ústavy Slovenskej republiky, jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžo 28/2013 z 29. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2014 doručená sťažnosť K. S. (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 25. februára 2014 a 29. júla 2014, ktorou namieta porušenie čl. 12, čl. 20 a čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžo 28/2013 z 29. októbra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného – Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) sp. zn. MF/020475/2012 z 24. augusta 2012, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o znížení výsluhového dôchodku. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 6 S 42/2012 z 8. februára 2013 zrušil rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňového správneho orgánu a vec vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný podal proti predmetnému rozsudku krajského súdu odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu sťažovateľky zamietol.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný, namieta neprípustnosť postupu podľa ustanovenia § 105 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) v okolnostiach preskúmavanej veci a tiež namieta retroaktivitu z dôvodu použitia ustanovenia § 68 ods. 13 zákona o sociálnom zabezpečení v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu.

Pre vysvetlenie súvislostí je potrebné uviesť, že sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi napádala rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bolo rozhodnuté znížení jej výsluhového dôchodku po tom, ako prvostupňový správny orgán – Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky rozhodol o zvýšení (valorizácii, pozn.) jej výsluhového dôchodku rozhodnutím sp. zn. 1319/2012-SZ z 30. mája 2012 s účinkami od 1. júla 2012, a po tom, ako 30. júna 2012 vstúpila do účinnosti novela zákona o sociálnom zabezpečení č. 185/2012 Z. z., ktorým zákonodarca zmenil podmienky valorizácie výsluhových dôchodkov tak, že tieto budú závislé od valorizácie platov. Prvostupňový orgán správny orgán po nadobudnutí účinnosti už uvedenej novely zákona o sociálnom zabezpečení vydal rozhodnutie o znížení výsluhového dôchodku, reagujúc tak na zmenu právnej úpravy

a potrebu zmeny predčasne vydaného právoplatného rozhodnutia (sp. zn. 1319/2012-SZ z 30. mája 2012), ktorého účinky sa mali prejaviť od 1 . júla 2012 to znamená v čase už účinnej (od 30. júna 2012) novely zákona o sociálnom zabezpečení.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že podľa jej názoru ide o pravú retroaktivitu, ktorá je v právnom štáte neprípustná a na základe ktorej jej bol odňatý zákonným spôsobom vzniknutý a zákonným rozhodnutím priznaný nárok na zvýšenie výsluhového dôchodku. Z uvedeného dôvodu, že jej najvyšší súd nepriznal ochranu jej právam v rámci prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, je sťažovateľka toho názoru, že došlo k neprípustnému zásahu do jej označených práv postupom najvyššieho súdu v označenom konaní a jeho napadnutým rozsudkom.

V doplneniach sťažnosti sťažovateľka rozšírila svoju právnu argumentáciu, ako aj rozšírila petit svojej sťažnosti (podaním doručeným 25. februára 2014) o ďalšie označené články ústavy, ktorých porušenie namieta.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom v takomto znení:

„1. Základné právo K. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46, čl. 12, čl. 20 a čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 4Sžso 28/2013 zo dňa 29.10.2013 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR 4 Sžso 28/2013 zo dňa 29.10.2013

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. Ondrejovi Krempaskému vo výške 268,00 € (1 úkon 134,00 € x 2 právne úkony podľa § 11 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z.,) a 16,08 € režijný paušál (2 x 8,04 €) spolu 284,08 + 56,82 DPH spolu 340,09 EUR do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

1. Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Podstata jej argumentácie spočíva v námietke arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku, ako aj popretia zákazu pravej retroaktivity v okolnostiach jej prípadu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Námietku sťažovateľky týkajúcu sa arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia najvyššieho súdu uvedená v odôvodnení napadnutého rozsudku je dostatočná a zrozumiteľná. V žiadnom prípade argumentáciu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľka má na celú vec odlišný názor a s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľky.

Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ako aj ostatného spisového materiálu dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, najvyšší súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri prieskume zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho orgánu, a právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v okolnostiach prípadu ide o tzv. nepravú retroaktivitu, a nie pravú retroaktivitu, ako tvrdila sťažovateľka, preto právna argumentácia sťažovateľky založená na premise aplikácie právneho predpisu, ktorý mal spôsobiť pravú retroaktivitu, neobstojí. Z uvedeného dôvodu preto ani nemohlo dôjsť k porušeniu jej označených práv. Ústavný súd ďalej konštatuje, že miera interpretácie aplikovaných na vec vzťahujúcich sa ustanovení právnych predpisov vo väzbe na rozhodujúce skutočnosti prípadu je adekvátna a rešpektujúca predmetnú právnu

úpravu. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľky s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd považuje úvahu najvyššieho súdu za plne rešpektujúcu princípy spravodlivosti, ako aj zákonnosti a konštatuje, že použitá miera interpretácie dotknutých právnych predpisov v napadnutom rozsudku zohľadňuje jej zmysel a účel.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru samotným napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu považujúc ho za arbitrárne, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že aj v prípade opodstatnenosti tvrdení sťažovateľky o aplikácii právneho predpisu, ktorý spôsobuje pravú retroaktivitu, by ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú, pretože najvyšší súd aplikoval platný a účinný právny predpis a neústavnosť takéhoto právneho predpisu z dôvodu tvrdených účinkov pravej retroaktivity nie je možné preskúmavať v konaní o individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

2. Pokiaľ ide o namietané porušenie ostaných článkov ústavy označených v petite sťažnosti sťažovateľky, konkrétne čl. 12, čl. 20 a čl. 39 ústavy je potrebné uviesť, že uvedené články ústavy majú viacero odsekov, ktoré upravujú rozličné základné práva a slobody. Vzhľadom na uvedené a absenciu akejkoľvek právnej argumentácie vo vzťahu k namietanému porušeniu konkrétneho základného práva a slobody obsiahnutého

v predmetných článkoch ústavy ústavný súd konštatuje, že označenie uvedených článkov v petite je nepostačujúce, nie je možné ani zistiť, ktoré základné právo alebo sloboda mala byť napadnutým rozsudkom porušená, nedostatok akejkoľvek argumentácie (odôvodnenia porušenia, pozn.) vo vzťahu k uvedeným článkom ústavy spôsobuje takú mieru nedostatkov tejto časti sťažnosti, že prípadná výzva adresovaná sťažovateľke na doplnenie sťažnosti by s ohľadom na uvedené malo za následok de facto podanie novej sťažnosti v tejto časti.

Pretože sťažnosť v predloženej podobe v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to neoznačenie konkrétneho základného práva alebo slobody a absencia relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca sťažnosti obsahovo korešpondujúceho s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2014